

اهدای آموزش به بیمار بیمارستان علامه بهلول گنابادی

آموزش به بیمار فرایندی است هدفمند، سیستماتیک، منظم و طراحی شده که به موجب آن یادگیری اتفاق می افتد و به دنبال آن در آگاهی، نگرش و مهارت بیمار تغییر ایجاد می شود و صلاحیت و توانایی او در مراقبت از خود افزایش یافته و فعالیت هایی را انجام می دهد که به سطح سلامت و رفاه وی می افزاید و از بروز در عوارض بالقوه پیشگیری می کند.

اهداف آموزش به بیمار

حفظ و ارتقاء سلامتی و پیشگیری از بیماری
افزایش توان خود مراقبتی در بیماران
سازگاری بیمار با اختلال در عملکرد
بازگشت به سلامتی

مزایای آموزش به بیمار

- افزایش رضایتمندی بیماران
- کاهش اضطراب بیمار
- کاهش دوره بستری
- افزایش نتایج درمان با پایبندی بیشتر
- بیماران به اقدامات مراقبتی
- کاهش هزینه های درمانی و بهداشتی
- اطمینان از تداوم مراقبت ها
- بهبود کیفیت زندگی بیمار
- کاهش بروز عوارض بیماری
- افزایش توانمندی و مشارکت در برنامه های درمانی و مراقبتی
- افزایش استقلال بیمار در فعالیت های روزمره
- تکمیل برنامه های درمانی
- کاهش پذیرش مجدد بیماران
- توانمندسازی جامعه

عوامل موثر در یادگیری

۱. انگیزه
۲. توانایی یادگیری
۳. محیط و امکانات آموزشی

حیطه های یادگیری

۱. حیطه شناختی (دانش)
۲. حیطه عاطفی (انگیزش)
۳. حیطه روانی حرکتی (مهارت های عملی)

مراحل آموزش به بیمار

- تعیین نیاز های آموزشی
- برنامه ریزی آموزشی (تعیین و اولویت بندی اهداف آموزشی، تعیین محتوا و روش آموزش)
- اجرای آموزش
- ارزیابی آموزش

تعیین نیازهای آموزشی در بدو پذیرش و در طول بستری بیمار به تناسب شرایط توسط پرستار مسئول بیمار انجام می شود .
نیازهای آموزشی بیماران در ابتدای پذیرش هنگام تکمیل فرم ارزیابی اولیه در محل ثبت نیازهای آموزشی ثبت می شود.

توصیه :

نیازهای آموزشی بیمار در هر شیفت با توجه به شرایط بیمار ممکن است تغییر کند لذا می توان در محلی از کاردکس دارویی بیمار نیازهای آموزشی بیمار را جهت اطلاع سایر همکاران ثبت نمود. تا برنامه آموزشی بیمار طبق نیازهای آموزشی به طور مستمر ادامه پیدا کند و از تکرار موارد یا فراموش شدن آن اجتناب شود.

الزامی است :

جهت اجرای آموزش به بیمار طبق یک الگوی یکسان، عدم تکرار مداخلات آموزشی و یا فراموش شدن برخی موارد در فرآیند آموزش به بیمار مطالعه مطالب ذیل توصیه شده و آموزش های ارائه شده در پرونده بیمار در برگ گزارش پرستاری ثبت گردد.

اهدماى آموزش به بیمار بیمارستان علامه بهلول گنابادى

نکاتی که پرستار بایستی در آموزش به بیمار رعایت نماید:
پرستار قبل از شروع آموزش خود را معرفی میکند.
پرستار به وضعیت محیط فیزیکی اتاق و عوامل مداخله گر در آموزش توجه دارد.
پرستار به موانع آموزشی در امر آموزش توجه دارد.
پرستار وضعیت روحی روانی بیمار را بررسی میکند و توجه او را به موارد ارائه شده جلب میکند.
پرستار بایستی مواردی که در شیفت قبل آموزش داده شده مرور کند و درک بیمار از این موارد را ارزشیابی نماید
پرستار هدف از جلسه آموزشی را به روشنی برای بیمار بیان میکند
پرستار نکات ارائه شده در جلسه آموزشی را به خوبی سازماندهی میکند و بر محتوای آموزشی تسلط دارد
پرستار از روش مناسبی برای تدریس استفاده میکند (چهره به چهره، پمفلت، آموزش عملی، پخش فیلم و ...)
پرستار محتوای آموزشی جلسه را کوتاه، اختصاصی و ساده ارائه میدهد.
پرستار به درستی از مطلب آموزشی چایی استفاده میکند (مطلب آموزشی چایی را به بیمار معرفی میکند، روی نکات مهم آن تأکید میکند، به سؤالات بیمار درباره آن پاسخ میدهد)
رفتار پرستار نسبت به بیمار در طی فرایند آموزش با رعایت ادب و احترام است.
پرستار درک بیمار را از مطالب آموزش داده شده ارزشیابی میکند و در گزارش پرستاری ثبت می نماید.
بیان پرستار ساده و قابل درک است و از اصطلاحات علمی استفاده نمی کند
پرستار همراه بیمار را نیز در فرایند آموزش شرکت میدهد.

مراحل آموزش به بیمار شامل:

- ۱- بدو پذیرش در بیمارستان
- ۲- بدو ورود به بخش
- ۳- حین بستری
- ۴- زمان ترخیص می باشد، آموزش ها زمان ترخیص در فرم جداگانه ثبت می گردد.

آموزشهای بدو پذیرش در بیمارستان:

اولین مرحله آموزش به بیماران بستری و خانواده آنها در واحد پذیرش بیمارستان و شامل مواردی چون آرایه پمفلت آشنایی با بیمارستان، توضیح خدمات بیمه اصلی و تکمیلی بیمار، توضیح کلیات محاسبه هزینه های درمان، معرفی تعرفه های بستری بیمارستان، معرفی دستبند شناسایی بیمار و سایر موارد مربوطه می باشد.

آموزشهای بدو پذیرش در بخش:

حداقلهای آموزش های بدو ورود به هر بخش نیز توسط کارگروه داخل بخشی تعیین و ابلاغ شده است، که بایستی توسط پرستار مسئول بیمار و در اولین فرصت مناسب بعد از پذیرش و پس از مطالعه پرونده و آشنایی نسبی با بیمار (مصاحبه با بیمار و خانواده بیمار) و معرفی خود به آنها انجام می شود و در گزارش پرستاری بدو ورود بیمار ثبت گردد.

برخی از آموزشهای بدو پذیرش شامل :

۱- معرفی فضای فیزیکی بخش و قوانین مربوطه
۲- معرفی پزشک، پرستار و سایر پرسنل شاغل در بخش
۳- راهنمای نقشه دسترسی به بخش، معرفی بخش (درب خروج اضطراری، سرویس بهداشتی و ...)
۴- معرفی خدمات غیر درمانی و رفاهی ارائه شده در بخش (نحوه استفاده از زنگ اخبار، ساعات سرو غذا و چای، استفاده از سرویس های بهداشتی و حمام، نحوه برقراری ارتباط تلفنی با خانواده و ..)
۵- مقررات حضور همراه و ساعات ملاقات
۶- معرفی فرآیند ارائه پیشنهاد و انتقاد
۷- معرفی منشور حقوق بیمار و کارکنان
۸- اهمیت استفاده و نگهداری از دستبند شناسایی
۹- توضیح و ارائه پمفلت راهنمای بخش

- آموزش بدو ورود در هر بار تغییر محل بستری ناشی از انتقال بیمار باید انجام شود.
- انتخاب زمان مناسب جهت ارائه آموزشها تاثیر بسزایی در دستیابی ما به اهداف آموزشی خواهد داشت.

آموزش های زمان بستری

توسط پرستار مسئول بیمار در هر شیفت و بنا به شرایط و روند درمان و مراقبت از بیمار انجام و در پرونده بیمار ثبت می گردد:

برخی از این آموزش های زمان بستری بسته به شرایط بیمار و تشخیص پرستار شامل:

۱- تعریف بیماری ، علل و علائم و عوارض آن
۲- نحوه مصرف داروها ، کاربرد دارو و توجهات خاص ، تداخلات دارویی و عوارض آن
۳- پیامدها و علائم هشدار بیماری و عوارض درمان یا مراقبت خاص
۴- مراقبت ها و توجهات مربوط به بیماری
۵- اهمیت شستشوی دست و روش صحیح انجام آن
۶- کنترل عفونت و روش های اجرای آن
۷- نکات مربوط به حفظ ایمنی بیمار
۸- جلوگیری از سقوط از تخت، نحوه استفاده از نرده های کنار تخت
۹- محدوده فعالیت و قوانین مربوطه ، آشنایی با پوزیشن های مناسب
۱۰- رژیم غذایی و توضیح اصطلاحات مربوط به آن NPO (، ناشتا، انواع رژیم های غذایی و)...
۱۱- پیشگیری از زخم بستر و توضیح علائم بروز آن، مراقبت از پوست
۱۲- آمادگی جهت پروسیجرهای تشخیصی، مراقبت های قبل و بعد از آن
۱۳- قوانین رضایت آگاهانه، برائت و رضایت از هر گونه اقدام درمانی یا تشخیصی تهاجمی
۱۴- مدیریت درد، نحوه اطلاع رسانی وضعیت درد
۱۵- نشانه های خطر در ارتباط با بیماری
۱۶- مراقبت های قبل و بعد از عمل
۱۷- الگوی دفع (یبوست، اسهال، دیزوری، هماچوری و)...
۱۸- نحوه مراقبت از خود و سایر موارد مربوطه می باشد
۱۹- مراقبت های قبل و بعد از عمل

اهدمای آموزش به بیمار بیمارستان علامه بهلول گنابادی

- موارد مد نظر در فرآیند آموزش باید در مرحله اول به بیمار و سپس خانواده بیمار یا مراقب اصلی ارائه گردد.
- رایحه اطلاعات بیمار به خانواده یا وابستگان وی در پروسه آموزش تابع قوانین و مقررات بیمارستان می باشد.
- پرسنلی که در فرآیند آموزش به بیمار مداخله دارند باید از صحت اطلاعات ارائه شده از نظر علمی و انطباق با قوانین بیمارستان مطمئن بوده و از ارائه اطلاعات بی مورد و یا اطلاعات نادرست و یا ناقص به بیمار و خانواده وی خودداری نمایند.
- تمام موارد آموزش داده شده باید در پرونده بیمار و در برگ گزارش پرستای بطور واضح و خلاصه (عنوان محتوای آموزشی) نوشته شود.
- وجود موانع آموزش به بیمار به معنای عدم اجرای فرآیند آموزش نبوده و باید جهت بیمار دارای موانع آموزشی، راهکار و روش مناسب با در نظر گرفتن شرایط وی، برنامه ریزی و اجرا گردد یا آموزش به خانواده بیمار ارائه گردد.
- مسولیت حقوقی و قانونی موارد آموزش داده شده به بیمار به عهده فرد آموزش دهنده خواهد بود.
- پرستار می بایست بعد از ارائه آموزشها به بیمار، ارزیابی آموزش را انجام داده و در گزارش ثبت نماید تا در صورت نیاز به آموزش مجدد تکرار شود.

آموزشهای زمان ترخیص :

در زمان ترخیص آموزشهایی از قبیل :
۱. تغذیه و رژیم غذایی
۲. داروها و نحوه مصرف آن
۳. زمان و نحوه مراجعه به درمانگاه، روزدرمانگاه پزشک معالج و مرجع رسیدگی به سوالات بیمار پس از ترخیص
۴. حرکت و فعالیت و استراحت در منزل
۵. نحوه مراقبت از زخم در منزل و زمان مراجعه
۶. علائم هشدار بیماری
۷. پیگیریهای پس از ترخیص از قبیل جواب آزمایشات معوقه و رپورت گرافیهها و تستهای پاتولوژی و ...

این آموزشها به صورت کتبی و شفاهی ارائه می گردد و در فرم آموزش حین ترخیص ثبت شده و یک برگ از کپی آموزشهای داده شده که به صورت خوانا نوشته شده است تحویل بیمار می گردد.

بیماران می توانند در صورت تمایل پس از ترخیص در برنامه های آموزش همگانی که طبق برنامه در محل کلینیک تخصصی بیمارستان برگزار می شود شرکت نمایند.

نیاز به مدد کار اجتماعی: پرستار بایستی علاوه بر جنبه های جسمانی بیمار به وضعیت اجتماعی او نیز توجه داشته باشد. در صورت مشاهده مواردی چون عدم تمکین مالی بیمار، عدم پوشش بیمه درمانی، عدم شبکه حمایتی مناسب در خانواده، سابقه خود کشی و وجود شواهد کودک آزاری و همسرآزاری می توان بیمار را به واحد مددکاری بیمارستان از طریق سیستم his به آقای صدیقی (طبقه هم کف ورودی D با شماره داخلی ۱۰۴۰) معرفی کرد.

اهدمای آموزش به بیمار بیمارستان علامه بهلول گنابادی

آگاهی از سطح تحصیلات بیمار جهت سطح آموزش های ارائه شده و همچنین انتخاب روش آموزش لازم است. بررسی وجود موانع آموزشی قبل از شروع فرآیند آموزشی در تدوین برنامه ای صحیح و مناسب جهت بیمار و عدم اتلاف وقت و منابع تاثیر بسزایی دارد.

برخی از این موانع زودگذر و برخی دایمی هستند.

در صورت وجود موانع آموزشی (اختلالات بینایی، شنیداری، بیسوادی و ...) می توان به مراقب اصلی بیمار آموزشها را ارائه داد.

در مورد یک بیمار ممکن است یک محتوای آموزشی بسته به شرایط بیمار متغییر و در اشکال متفاوت ارائه شود.

جهت ارائه آموزش صحیح به بیمار لازم است فرد آموزش دهنده علاوه بر آگاهی نسبت به کلیت وضعیت بالینی بیمار از تغییرات در روند مراقبت و درمان بیمار و همچنین شرایط بالینی بیمار در زمان ارائه آموزش نیز آگاهی داشته باشد.

در صورت عدم یادگیری بیمار باید آموزش مجددا و در صورت لزوم به شکل و روش مناسبتر انجام گردد.

از اقدامات مهم در فرآیند آموزش به بیمار، ارزیابی آموزش ارائه شده و اطمینان از درک صحیح بیمار از آن توسط آموزش دهنده و

همچنین نظارت بر رعایت و اجرای موارد آموزش داده شده توسط بیمار می باشد.

در صورت نیاز به ارائه آموزش به صورت گروهی جهت مهیا کردن مقدمات مراتب کتبا به اطلاع سوپروایزر آموزش به بیمار رسانده شود نظارت نهایی بر روند ارائه آموزش به بیمار و ثبت آن در پرونده بیمار و همچنین تاثیر آموزش ها بر ارتقاء خودمراقبتی بیماران به بیمار توسط رابطین آموزشی بخش ها و سوپروایزر آموزش به بیمار و سلامت همگانی بیمارستان بوده و نتایج به سرپرستار بخش یا مسئول واحد مربوطه اطلاع داده خواهد شد.

ارزیابی آموزش به بیمار مطابق با فرم ارزیابی آموزش به بیمار و همچنین بررسی مستندات موجود در پرونده و مصاحبه با بیمار و

خانواده بیمار در فواصل منظم انجام و ضمن تعیین نمره حاصل از ارزیابی، نتایج به مدیر محترم پرستاری بیمارستان ارائه خواهد شد. آموزش به بیمار جزئی از وظایف چندگانه پرستار و پرسنل بالینی بوده و اجرای آن هم راستا با سایر اقدامات درمانی و مراقبتی لازم می باشد.

منابع آموزشی از جمله پمفلت، کتابچه و فیلم آموزشی ویژه بیماران متناسب با بخش مربوطه و بیماران بستری در بخش (به ویژه ۵ بیماری شایع بخش) تهیه و در اختیار آنان قرار گیرد.

فرآیند آموزش به بیمار تهیه و در اختیار بخش ها و واحدهای بیمارستان قرار گرفته است.

نحوه اجرای برنامه آموزش به بیمار توسط پرسنل در ارزیابی سالیانه عملکرد آنان لحاظ خواهد شد.

دفتر خدمات پرستاری - سوپروایزر آموزش سلامت

بازنگری دوم تیرماه ۱۳۹۸